

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/17
Karar Sayısı : 1975/21
Karar Tarihi:17/2/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : İstanbul Dokuzuncu Asliye Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : Resmi Gazetenin 18.5.1974 günlü, mükerrer 14890 sayısında yayımlanmış olan 15.5.1974 günlü,1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun”un 2. maddesinin (B) bendinin iptali istenmiştir.

I- OLAY :

Mahkemenin bakmakta olduğu sanık hakkında uygulanacak Türk Ceza Kanununun 416. maddesinin üçüncü fıkrasının yer aldığı 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendi hükmünün, Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrası ile saptanan yöntemlere uyulmadan yasalaştırıldığı Cumhuriyet Savcısı tarafından ileri sürülmüş ve bu sav, Mahkemece ciddi bulunarak iptali için, Anayasa'nın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

II. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü'nün 15. maddesi gereğince yaptığı ilk inceleme toplantısında, önce itirazın 1803 sayılı Yasanın 2. maddesi (B) bendinin davada uygulanacak Türk Ceza Kanununun 416. maddesi son fıkrası hükmü bakımından denetlenmesi amacına yönelik olduğu sonucuna, Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun yalnız bu son saptamaya karşı görüşü ile varmış ve bu nedenle aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur:

1- Suç ve cezaların affı ile ilgili yasama belgelerinin Anayasaya uygunluk denetimi dışında bırakılmayacakları, 12.7.1974 günlü, 14943 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2.7.1974 günlü, 19-31 sayılı Anayasa Mahkemesi kararında açıklanan ve bu kez de benimsenen nedenlerle uygun görülmüştür.

Şahap Arıç ve Halit ZARBUN bu görüşe karşı oyda bulunmuşlardır.

2- İtirazın yöneldiği 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 416. maddesinin üçüncü fıkrası yönünden iptaline 17.1.1975 gününde, Esas: 1974/34, Karar:1975/6 sayı ile karar verildiğinden bu konuda yeniden karar verilmesine yer kalmamıştır.

III- SONUÇ :

Esas Sayısı : 1975/17
Karar Sayısı : 1975/21

1- Af Kanunlarını Anayasa uygunluk denetimine bağlı tutmakla Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkili olduğuna Şahap Arıç ve Halit ZARBUN'un karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile;

2-15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 416. maddesinin üçüncü (yani son) fıkrası ile sınırlı olarak iptaline 7.1.1975 gününde Esas:1974/54,Karar:1975/6 sayı ile karar verilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliği ile;

17.2.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Kemal BERKEM

Üye	Üye	Üye
Şahap ARIÇ	İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR
Karşıoy ektedir.		

Üye	Üye	Üye
Halit ZARBUN	Ziya ÖNEL	Abdullah ÜNER

Üye	Üye	Üye
Ahmet KOÇAK	Muhittin GÜRÜN	Lütfi ÖMERBAŞ

Üye	Üye	Üye
Adil ESMER		Ahmet H.BOYACIOĞLU

Esas Sayısı : 1975/17
Karar Sayısı : 1975/21

Nihat
O.AKÇAKAYALIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Görev sorununa ilişkin karşıoy:

İlk inceleme evresinde 1803 sayılı Af Kanuna ait, Anayasaya aykırılık itirazının incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görevi içinde olmadığı ileri sürülmüş ise de bu itiraz Anayasa Mahkemesince çoğunlukla reddedilmiştir.

İtirazın konusu 1803 sayılı Af Kanununun bir maddesine ilişkindir. Anayasamızda yasama meclislerinin af yetkisinin Kanun niteliğinde olmayıp karar niteliğinde olduğu açıklanmıştır. (Anayasa M.64). Bu iki mefhumun hukuki sonuçları çok farklıdır. Zira, Anayasa, kanunları Anayasaya uygunluk denetimine tabi tuttuğu halde kararları bu denetime tabi tutmamış; ancak bu denetime tabi tutmak istemediği kanun maddelerini ve bu denetime tabi tutmak istediği kararları Anayasa'nın çeşitli maddelerinde göstermiştir. (Anayasa m.65,81 de olduğu gibi). Bu nedendir ki Anayasa'nın 64. maddesinde karar şeklinde kullanacağı, açıklanan af yetkisi, Anayasada istisnai bir hüküm bulunmadığından Kanun şeklinde tasarruf edilemez. Aksi görüşün kabulü, yasama meclisinin takdirine bırakılmış olan af yetkisi Anayasa Mahkemesinin takdirine verilmiş olur. Kanun yapma prosedürüne uymak mecburiyeti varsa o prosedüre riayet edilir, fakat bu af tasarrufu, sırf bu sebeple kanun niteliği almaz. Zira, af yetkisinin karar niteliği bir anayasal niteliktir. Anayasada bu hususta istisnai bir hüküm olmadıkça bu nitelik değişmiş kabul edilemez. Anayasada karar şeklinde kullanılacağı gösterilen bir yetkinin evvelden beri kanun şeklinde kullanılmış olması da neticeyi değiştirmez.

Açıklanan nedenlerle itirazın incelenmesi Anayasa Mahkemesi'nin görevi dışında kaldığından bu itirazın tetkikini Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde kabul eden karara karşıyım.

Üye
Şahap ARIÇ

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 günlü, 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun görevle ilgili görüşlerine katılmıyorum.

Esas Sayısı : 1975/17
Karar Sayısı : 1975/21

Üye
Halit ZARBUN